

06.05.2022

Група № 26

Урок № 31

Тема уроку: «Прикметник. Відмінкові закінчення прикметників»

Мета уроку (формування компетентностей): *предметні*: повторення та поглиблення знань і практичних навичок про прикметник і його відмінювання; *ключові*: уміння змінювати і поглиблювати знання і навички; *інформаційні*: уміння розширювати й творчо використовувати навчальну інформацію; *комунікативні*: удосконалення культури спілкування засобами доцільного використання прикметників; *загальнокультурні*: виховання належного ставлення до рідної мови.

Матеріали до уроку:

1. **Опрацюйте § 8 у базовому підручнику:** Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.

2. **Перегляньте відео до уроку на YouTube:**

https://www.youtube.com/watch?v=J_LKCVerZic&ab_channel

https://www.youtube.com/watch?v=lIIjcF9KfyU&ab_channel

https://www.youtube.com/watch?v=LAjk8W0w3GY&t=450s&ab_channel

3. **Дайте відповіді на запитання.**

1. Яка частина мови називається прикметником?

2. Як змінюються прикметники?

3. На які питання відповідає прикметник? Наведіть приклади.

4. З якою частиною мови прикметник зв'язаний у реченні? Наведіть приклади.

5. На які групи за значенням та за кінцевим приголосним основи поділяються прикметники? Наведіть приклади.

6. Яким членом речення може бути прикметник? Наприклад.

4. **Поставте іменники з прикметниками в орудному відмінку.**

Запишіть і виділіть закінчення прикметників.

Пахуча груша, свіжа їжа, вечірня пісня, середня лінія, найважча задача, вчорашина буря, сусідня вулиця.

5. Запишіть речення. Визначте відмінок прикметників і виділіть їхні закінчення.

1. Океан степів застиг у полудневій сліпучості (*O. Гончар*).
2. В час гарячий полуничевий виглядаю у віконце (*Леся Українка*).
3. З подружками до школи іду в ранковий час (*I. Муратов*).
4. Оце саме піють півні в дзвінкій ранковій тиші (*O. Гончар*).
5. Море співало урочистій ночі свою могутню, величну, вічну поему (*Леся Українка*).
6. У залі лунав урочистий спів.

6. Виконайте вправи 3, 4 до § 83 підручника О. Авраменка для 11 кл.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net

У темі листа вкажіть ваше прізвище, предмет, номер групи та № уроку.

06.05.2022

Група № 26

Урок № 32

Тема уроку: «Ступені порівняння прикметників»

Мета уроку: повторити відомості про прикметник, розглянути поняття про ступені порівняння якісних прикметників, їх творення з точки зору стилістики; формувати вміння розпізнавати ступені порівняння прикметників, правильно вживати їх у мовленні, вдосконалювати культуру усного й писемного мовлення; виховувати загальнолюдські цінності.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте § 9-10 у базовому підручнику: *Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 208 с. Дайте відповіді на запитання в робочому зошиті:*

2. **Перегляньте відео до уроку на YouTube:**

https://www.youtube.com/watch?v=WLQfVU5wylo&ab_channel

3. Законспектуйте матеріал до уроку (основне):

Існує 2 ступеня порівняння прикметників – вищий та найвищий. І в кожному зі ступенів розрізняють 2 форми утворення прикметників – просту та складену. Це ви можете наглядно спостерігайте на прикладі таблиці.

<i>Вищий ступінь</i>		<i>Найвищий ступінь</i>	
Проста форма	Складена форма	Проста форма	Складена форма
<i>тепліший, красивіша</i>	<i>більш теплий, більш красива</i>	<i>найтепліший, найкрасивіша</i>	<i>найбільш теплий, найбільш красива</i>

Із наведених прикладів ми бачимо, що проста форма вищого та найвищого ступенів порівняння утворюється шляхом зміни будови самого прикметника. В той час, як найвищий ступінь не впливає на будову прикметника, в ньому тільки додається додаткове слово, яке вказує на зміну міри ознаки.

Вищий ступінь порівняння прикметника вказує на те, що в одному об'єкті ознака проявляється **більшою або меншою мірою**, ніж в іншому.

Проста форма вищого ступеня порівняння створюється за допомогою додавання суфіксів **-ш** та **-іш**: *спритний – спритніший*. Але будьте уважні, тому що деякі прикметники можуть втрачати суфікси **-к**, **-ек**, **-ок**: *легкий – легкий*.

Після додавання суфікса **-ш**, у будові деяких прикметників може спостерігатися чергування приголосних, та як результат – звукові сполучки: **жч**: *близький – ближчий*, але **с+ш** міняється на **щ**: *високий – вищий*.

Складена форма порівняння вищого ступеня утворюється дуже легко – шляхом додавання слова **більш** або **менш** до звичайної форми прикметника: *тovстий – більш товстий, гучний – менш гучний*.

Найвищий ступінь порівняння є свідченням того, що в цьому об'єкті відповідна ознака проявляється **найбільшим або найменшим чином** у порівнянні до всіх інших об'єктів.

Проста форма найвищого ступеня порівняння утворюється за допомогою додавання до прикметника вищого ступеня порівняння такого префікса, як **най-**: *крацький – найкрацій*. Але це значення можна також додатково ще посилити префіксами **що-** та **як-**: *модний - щонайmodніший, спокійна - якнайспокійніша*.

Складена форма порівняння найвищого ступеня утворюється так само, як і форма вищого ступеня – за допомогою додавання слів **найбільш** або **найменш** до звичайної форми прикметника: *холодний – найбільш холодник, гостра – найменш гостра*.

Творення форм ступенів порівняння якісних прикметників

Вищий
ступінь

Проста форма

молодий → молод + ш(ий) → молодший
веселий → весел + іш(ий) → веселіший

Складна форма

цікавий → більш + цікавий → більш цікавий
чутливий → менш + чутливий → менш чутливий

Найвищий
ступінь

Проста форма

молодший → най + молодш(ий) → наймолод-
ший

Складна форма

цікавий → найбільш + цікавий → найбільш
чутливий → найменш + чутливий → най-
менш чутливий

Винятки!

Запам'ятайте, що ступені порівняння ніколи не утворюють такі якісні прикметники:

- ті, що називають **абсолютну якість**: *порожній*;
- ті, що утворюються за допомогою наступних суфіксів: **-уват**, **-езн**, **-есеньк**, **-еньк**, **-енн**, : *здоровенний*, *чорнесенький*.

4. Виконайте тестові завдання.

1. У якому рядку допущено помилку при творенні вищого ступеня порівняння прикметників?

- A) більш влучний, вужчий, менш приємний, тепліший, менш вдалий
- B) менш стараний, переконливіший, нижчий, важчий, більш здібний
- V) більш відомий, веселіший, здоровіший, більш переконливий, дотепніший
- G) більш ефективний, більш вимогливіший, дорожчий, мудріший, менш впертий

2. У якому рядку всі прикметники вжито у формі ступенів порівняння?

- A) Ліпший, якнайглибший, найменш вдалий, більш прогресивний, яскравіший від усіх
- B) менший, найвищий, щонайважчий, кращий від усіх, м'якенький
- V) новенький, білуватий, мовчазніший, більш детальний, щонайсолодший
- G) багатший, задовгий, дуже повільний, помітніший, кисліший за усе

3. З'ясуйте, в якому рядку наведено тільки ті прикметники, від яких неможливо утворити ступенів порівняння

- A) лагідний, стійкий, грандіозний, величний, мовчазний
- B) босий, оранжевий, злоющий, премудрий, порожній
- V) мертвий, голий, вороний, замалий, бордовий
- G) чалий, надпотужний, малуватий, відважний, бережливий

4. Вкажіть, у якому рядку в усіх прикметниках при утворенні вищого ступеня порівняння відбуваються зміни приголосних

- A) легкий, боязкий, слизький, ковзкий, різний
- B) дорогий, близький, низький, дужий, вузький
- V) довгий, сторожовий, в'язкий, кавказький, тугий
- G) свіжий, довжелезний, порожній, важкий, дорожній

5. У якому рядку розміщено тільки ті прикметники, ступені порівняння яких творяться від інших основ?

- А) прозорий, страшний, скромний, рішучий, вдалий
- Б) свіжий, молодий, дешевий, блідий, дерев'яний
- В) щирий, високий, гіркий, сміливий, радісний
- Г) великий, малий, поганий, гарний, добрий

6. Виберіть рядок, у якому в усіх прикметниках проста форма вищого ступеня порівняння твориться за допомогою суфікса –ш-:

- А) солодкий, швидкий, легкий, дешевий, рідкий
- Б) короткий, довгий, модний, широкий, мудрий
- В) чорний, солоний, гіркий, дотепний, багатий
- Г) злий, поганий, хитрий, підступний, кумедний

7. У якому рядку всі прикметники вжито у формі вищого ступеня порівняння?

- А) Дотепніший, мудріший, довший, більш вимогливий, нездоланий
- Б) виваженіший, зрозуміліший, менш довірливіший, цікавіший
- В) довший, вищий, легший, ліпший, крикливиший
- Г) гірший, світло-синій, здоровіший, більш впевнений, кращий

5. Випишіть спочатку речення з прикметниками у формі вищого і найвищого ступенів, а потім із прислівниками в аналогічних формах. Що вам відомо про види ступенів порівняння та їх творення?

1) Швидше і швидше котилися хвилі, заливали все, розливались ширше і помалу заспокоювалися. Вони гомоніли все тихше і тихше, із їх гомону виникала пісня (*Леся Українка*).

2) Квіти чим далі ставали чуйнішими і барвистішими (*M. Олійник*).

3) Українська музика і поезія є найбільш розкішною, найбільш запашною з усіх квіток світової народної творчості (*A. Луначарський*).

4) Одеса — одне з найбільш театральних міст України.

5) Вони поспішали якнайшвидше вийти з лісу.

6. Випишіть складні прикметники, що пишуться разом, в один стовпчик, а через дефіс — у другий. Поясніть їх творення і правопис. 2–3 речення (на вибір) запишіть у зошити, розкривши дужки. Поясніть пунктуацію.

1. Жадібно всмоктувала земля (жите)дайне тепло, тяглась до сонця незчисленними голками прорості, (ясно)фіалковими гронами бузку, смолистим листом тополь і синюватими стрілками соснових паростків. (Біло) крилими

кораблями пливли (сліпучо)білі хмари, громадились над обрієм димчастими гірськими кряжами (3. *Тулуб*).

2. На півні, біля неспокійного Чорного моря, запломеніли буйним вогнем (рожево)блакитні квіти мигдалю.

3. (Двадцятип'яти)годинний політ Германа Титова близкуче завершив серію досліджень з важкими (багато)тонними кораблями-супутниками.

4. На сучасному етапі і вчителі, і учні ведуть (науково)дослідницьку роботу.

5. Якими тільки барвами не грає степ у жнива! То (попелясто)жовтою житньою, то (мідно)червоною пшеничною, то (зелено)темним полиском кукурудзи, то (біло)пінною ряснотою гречки. Кожний колос від подиху вітру міниться проти сонця, утворюючи (зелено) (голубовато) (синьо)сірі кольори (*I. Цюпа*).

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net

У темі листа вкажіть ваше прізвище, предмет, номер групи та № уроку.